

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті розглядаються особливості розвитку молодших школярів пізнавального потенціалу під час дистанційного навчання.

Ключові слова: дистанційна освіта, пізнавальний потенціал.

The article considers the peculiarities of the development of junior schoolchildren's cognitive potential during distance learning.

Key words: distance education, cognitive potential.

Наш світ постійно змінюється. У період ХХІ століття людство знаходиться на такому ступені розвитку, що інформаційні технології займають важливе місце у житті кожної людини. Разом із традиційною формою навчання в закладах освіти все частіше впроваджується дистанційна освіта, оскільки вона є осередком використання інформаційних технологій.

Дистанційна освіта – це комплекс освітніх послуг, які надаються населенню за допомогою спеціального інформаційного освітнього середовища, що базується на засобах обміну навчальною інформацією на відстані [3, с. 84].

Актуальність нашої теми на сьогоднішній день має велике значення, тому що, опинившись в умовах дистанційної освіти, вчителіві набагато важче розвивати пізнавальний потенціал молодших школярів. Адже дистанційне навчання вимагає від учня великої самостійності, відповідальності та організованості. І головне завдання вчителя під час онлайн-навчання – не тільки подати навчальний матеріал доступно і якісно, а ще й зацікавити школяра.

Над темою розвитку пізнавального потенціалу працювали видатні педагоги, такі як: В. Сухомлинський, Я. Коменський, І. Песталоцці, А. Дістервег, К. Ушинський. Цим питанням цікавилися також сучасні науковці, а саме: О. Савченко, О. Жоржик, І. Дубровіна, Л. Шелестова, Н. Бібік, С. Журавель, О. Киричук та інші.

Визначення пізнавального потенціалу ми виділили у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Байбара Т.М. розглядає пізнавальний потенціал як основний мотив навчальної діяльності, як індивідуальну цінність кожного учня, пов'язану з його особистісним смислом [1, с. 93].	М.Савчин переконана, що «пізнавальний потенціал – це виразна інтелектуальна спрямованість особистості на пошук нового у предметах, явищах, подіях, супроводжувана прагненням глибше пізнати їх особливості; майже завжди усвідомлене ставлення до предметів, явищ, подій» [5, с. 356].
О.Савченко відзначає, що «пізнавальний потенціал – це прагнення до знань, що виявляється в активному ставленні учня до пізнання сутнісних властивостей предметів і явищ дійсності» [4, с. 368].	Г.Щукіна зазначає, що пізнавальний потенціал можна розглядати як «потужний збудник активності особистості, під впливом якого психічні процеси проходять особливо інтенсивно, а діяльність стає інтелектуальною і продуктивною» [6, с. 112].

Отже, з зазначеного можна зробити висновок, що пізнавальний потенціал – це емоційно усвідомлений вибір особистості, який спрямований на навчальний предмет,

пошук чогось нового, більш глибоке розуміння особливостей, явищ дійсності та подій, від результатів яких людина отримує внутрішнє задоволення.

У молодшому шкільному віці провідним видом діяльності поруч з навчанням залишається гра. Вона викликає в учнів інтерес до навчальних занять, спонукає до підвищення пізнавальної активності, розвиває розумові здібності, дозволяє здобувачам освіти одночасно вчитися та розважатися. Саме тому вчителю, в умовах дистанційного навчання, потрібно організовувати освітній процес шляхом застосування різних ігрових технологій. Діти взагалі небадужі до комп'ютерних ігор, тому коли під час чергового онлайн-уроку вчитель запропонує учням позмагатися між собою або ж знайти вихід з лабіринту для того, щоб вирішити математичний вираз, вони із захопленням виконають усі завдання.

Кожен урок з використанням ігрових моментів викликає у молодших школярів емоційне піднесення, а помилковий шлях у грі, який зазвичай відбувається через прогалини у знаннях, підштовхує учнів просити допомоги у вчителя або ж повторювати пройдений матеріал ще раз. Але гра не повинна повністю замінити повноцінний урок, а лише стати невеликим доповненням того, щоб зробити навчальний процес більш ефективним.

Поширені онлайн сервіси та ресурси для навчання у дистанційному режимі представлені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2.

<p>Padlet.com – віртуальна онлайн-дошка, на якій можна створювати мініпроекти в умовах дистанційного навчання. Сервіс дає можливість кожному учневі вивісити свою роботу на дошку, а вчителю – прокоментувати і оцінити кожного. Усередині сервісу є різні функції: прикріпити фото, аудіо та відео файли, текстову інформацію, розміщувати окремі дописи з текстовою інформацією, встановлювати посилання або переходити за ними, ввімкнути режим коментування.</p>	
<p>LearningApps.org. це онлайн-сервіс, який дає можливість вчителю створювати інтерактивні вправи та використовувати завдання створені іншими користувачами програми.</p>	
<p>Kahoot! це ігрова платформа призначена для навчання. Вона дає можливість легкого та швидкого створення дидактичних ігор з множинним вибором. Вчитель може створити дидактичну гру з допомогою цього ресурсу та поділитися нею зі своїми учнями. Ігри можуть бути створені для будь-якого предмета, будь-якою мовою, та програватимуться на будь-якому пристрої. З допомогою цієї гри можна влаштувати змагання зі своїми однокласниками і навіть однолітками з інших класів, міст, країн.</p>	

<p>Matific – сервіс, який забезпечує вивчення математики від самого раннього віку, до завершення школи. Цією платформою можуть користуватись як дошкільники, так і молодші школярі, адже матеріали розраховані на дітей від 4-х років. Усі додатки цієї платформи інтерактивні, форма подання матеріалу захоплююча та весела. Користуватись можна з будь-якого гаджета.</p>	
--	---

Корисними і цікавими для дітей є такі вітчизняні сайти та YouTube-канали як [2]:

- **Віртуальна школа** – проєкт, спрямований на створення навчальних відео-уроків українською мовою для школярів. На каналі є багато матеріалів з англійської мови, математики, природознавства, граматики та корекційно-розвиваючі заняття, змістом яких є також виховні питання.
- **Нова Школа** – канал, розрахований на дітей від 6 років, на якому зібрано багато матеріалів з основ здоров'я, математики, історії, малювання, української мови, географії;
- **«МегаЗнайка»** – сайт для дітей та батьків, для вчителів початкових класів та вихователів дитячих садочків. На ньому зібрана величезна кількість цікавої і корисної інформації: казки, вірші, ігри, пісні, цікаві факти про різноманітні предмети та явища, про рослинний і тваринний світ, про людину та її діяльність;
- **Освіта дитини XXI століття** – метою цього каналу є створення єдиної бази, яка міститиме україномовні повчальні казки, розвиваючі мультфільми, пісеньки. Усі матеріали погруповані на 10 вікових категорій, від 8 місяців до 16 років.

Варто підкреслити, що використання зазначених платформ в умовах дистанційного навчання не перевантажує молодших школярів, а навпаки, в учнів з'являється цікавість до навчання, розвивається пізнавальний потенціал. Ігрові моменти настільки захоплюють, що діти не помічають, як навчаються, і вчителів вдається залучити навіть найпасивніших учнів до активної діяльності.

Виконання завдань на різних онлайн-сервісах не є складним або нудним заняттям, знаходячись під впливом гри, школяр навчається і здобуває знання. Крім того, такі платформи є одним із засобів перевірки вивченого учнями матеріалу. Використання вчителем даних освітніх ресурсів дозволяє позбутися основної причини небажання молодших школярів вчитися. Подача нового матеріалу представлена в інтерактивній формі, це допомагає зберегти стійкий інтерес та увагу дітей.

Висновок: застосування комп'ютерних технологій під час навчальних занять надає вчителю більше можливостей для сучасного та цікавого проведення уроку, дозволяє розвивати пізнавальний потенціал молодших школярів початкової школи та разом з ними отримувати задоволення від освітнього процесу навіть під час дистанційного навчання. Такі уроки дуже подобаються дітям, тому вони із зацікавленістю навчаються за комп'ютером.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах: Навчальний посібник / Т. М. Байбара – К: Веселка, 1998.- 334 с.
2. Горлова А.В. Використання освітнього потенціалу медіа в процесі соціалізації молодших школярів. [Електронний ресурс] <http://ekhshuir.kspu.edu/xmlui/bitstream/handle/123456789/6665/11%2004%20ZBIRKA%20CO NF.pdf?sequence=3#page=53>

3. Муковіз О.П. Основи дистанційного навчання у початковій освіті: навчально-методичний посібник / О. П. Муковіз. – Умань: Візаві, 2018. – 128 с.
4. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів / О. Я. Савченко- К.: Генеза, 1999. – 407 с.
5. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія: Навчальний посібник / М. В. Савчин, Л. П. Василенко – К.: Академвидав, 2005 – 360 с.
6. Шукина Г. И. Активизация познавательной деятельности учащихся в учебном процессе. Учебное пособие для студентов педагогических институтов / Г. И. Шукина – М.: Просвещение, 1979. – 160 с.

Рекомендує до друку науковий керівник доцент Горлова А.В.